

Det forekommer mig saaledes nødvendigt, at der kommer en Bestemmelse ind i § 5 i Lov med, hvad der findes i samme Paragraf under Post 4. Man siger, at for saa vidt Præstegaardsjord benyttes, maa man ikke fra Præstegaarden tage Jord saaledes, at dens Tilliggende bringes ned under 2 Tønder Hartkorn. Saavidt jeg veed, indeholder Lovgivningen Bestemmelser om, at Bøndergaarde ikke maa bringes ned under 1 Tønde Hartkorn. Jeg tror ikke, det vilde være heldigt, at man ved en Lov som denne kom til at bringe en Gaard med større Tilliggende ned under Minimum. Der maa staa, at en Gaards Hartkorn ikke maa bringes ned under 1 Tønde Hartkorn, men skulde det ske, maa det i alt Fald ikke ske uden vedkommende Brugers Samtykke. Der findes nogle underlige Bestemmelser i § 7 om, hvorledes der skal hegnes om Haverne. Det skal være Egeplanter af $1\frac{1}{2}$ Alens Længde og med fire Traade. Jeg synes, at man maatte kunne overlade det til Kommunalbestyrelsen at bestemme Hegnene. I Sjælland ere f. Eks. Egepælene dyre, medens der er Rigdom paa Granpæle. Disse kunne købes for 10 Ore Stykket, medens Egepæle ikke kunne faas under 50—60 Ore Stykket. Det er for strengt at udstede en saadan Lov til Fordel for Hollands Egekov. (Verg. Der er ogsaa Egekov i Sjælland.) Ikke mange Steder. Endelig vil jeg bemærke at jeg vilde anse Traadnet for heldigere end de 4 Traade, naar der endelig skal staa noget derom i Loven. Tjørnehegn skulde det være, hvis det skulde være levende Hegn. Men jeg tror ogsaa, at man kunde benytte andre Hegn. De benyttes jo ogsaa andre Steder. Det forekommer mig i det Hele, at man skal overlade til Kommunalbestyrelsen, hvorledes den vil hegne, hvis den blot holder sig Hegnloven efterrettelig, som siger, f. Eks., at man ikke maa flygte over sin Nabos Grund. Under Afgifterne til det offentlige, som man skal slippe for, vil jeg spørge de ærede Forslagsstillere om, hvorledes det gaar med Udstykningsudgifterne. Hvis man af en Ejendom paa 30—40 Tønder Hartkorn tager 2 Etp. Land, saa vil det blive en temmelig dyr Udgift, som paalægges denne Havelod, hvis Udstykningsforretningen betales af Havelodder. Den burde udredes af det offentlige. Endelig er der en Bemærkning, jeg vil gøre til § 9, som siger, at en Vejer ikke kan opsiges i sin og Husfrus Levetid, medens Vejeren kan opgive Vejeforholdet med et Mars Varsel til Fratrædelse første April eller første Oktober. Det synes jeg ikke kan være rigtigt. En Indsidder eller Husmand kan med halvt

Mars Varsel opsiges at fratræde Lejligheden den 1ste Maj; han bør dog have i sin Magt at blive af med Haven paa samme Tid, ellers vilde han, naar han er opsagt til Frastytning den 1ste Maj, ikke blive af med Haven før 1ste Oktober. Det forekommer mig, at de to Opsigelsesfrister bør falde sammen for Hus og for Have i saa Tilfælde. Det er en mindre Hensætning, jeg vil tillade mig at rette til de ærede Forslagsstillere og ogsaa til det eventuelle Udvalg. Jeg kan dernæst ikke negte, at jeg fuldt ud er entig med det ærede Medlem for Vejle Amts 2den Valgkreds, at det er en betænkelig Sag, at paabyrde Kommunen noget saadant. Jeg ønsker ganske vist, at paa en eller anden Maade knyttes Haven til Lejligheden; det vil være til Fordel for Befolkningen paa Landet; men det kan blive en meget stor Byrde for Kommunerne. Det ærede Medlem for Vejle Amts 2den Valgkreds var ikke ganske vis paa, om det var heldigt altid at give Folk en Havelod, de kunde blive mere afhængige, end de nu ere. Dette gælder navnlig for Indsiddere, som ere underlagte større Ejendomme. De kunne ganske vist pludselig blive opsagte og miste det Arbejde, de gennem en Arrække maatte have anvendt paa Haven; men der er dog en Bestemmelse her, som siger, at der tilkommer dem Erstatning. Det er vist ikke tilstrækkeligt; men det kan ogsaa forandres. Men selv den Ting at gøre det til Pligt for Landkommunerne at skaffe saadan en Masse Havelodder, som der her er Tale om, forekommer det mig, at man maa være lidt betænkelig ved. Der er kun en Vej at gaa, og det er, at Staten overtager den Ting, at skaffe Jord til veje og saa overlader Ejendomsretten til Kommunen. Staten maa gøre det første store Skridt med Hensyn til Kapitalen. Men selv om dette ikke kan gennemføres, selv om man kan paalægge Kommunerne at gøre det, saa vil jeg bede de ærede Forslagsstillere og det eventuelle Udvalg at have Opmærksomheden henvendt paa et bestemt Forhold. Esbjerg ligger i Serne og Stads Kommune, og jeg veed ikke, hvorledes denne Kommune skulde stille sig her. Esbjerg hører til en Landkommune; den har længe ønsket at blive en By, men har ikke kunnet opnaa denne Rang. Der er efterhaanden samlet en Befolkning af Arbejderfamilier, som ere hidkaldte af Staten til et Arbejde, som Staten har udbudt. De have bosat sig der; de eje ikke deres Huse, i alt Fald ere disse da stærkt bebyrdede med Prioriteter, da disse Folk ikke have Midler til at bygge eller købe. Der er i Esbjerg en stor Mængde mindre hemlede Familier,